

ANTROPOLOGIA POZNANIA

Ale, wiedziałem, to nie może trwać wiecznie - wszak nie tylko ta plaża, ale całe wybrzeże, jak okiem sięgnąć, było nimi usiane, więc musi nadejść moment, w którym powiem „dość” i musi nastąpić ten pierwszy żuk nie uratowany: Który? Który? Który?

Witold Gombrowicz „Dziennik” 1957-1961

Fotografie dotyczą konkretnego miejsca, ale także procesu, w jaki jest ono doświadczane, przyswajane i rozumiane. Celem jest próba odczytania sensów i znaczeń nadawanych określonej przestrzeni publicznej, a także analiza jakości przemian. Metoda polega na budowaniu znaczących zestawień i włączaniu unikalnych, bezkształtnych, niespójnych obiektów i miejsc w szerszy świat sensu tak, by się wzajemnie oświeślały i tworzyły znaczące struktury.

Zdjęcia przedstawiają typowe miejsca, których doświadczamy codziennie. Założeniem nie było systematyczne dokumentowanie materialnego rozpadu, czy perwersyjne napawanie się swoistą estetyką rozkładu, ale analiza procesu erozji znaczeń i symbolicznej degradacji miejsca.

Poczucie terytorialnej przynależności odgrywa coraz mniejszą rolę. Gwałtownie ograniczana jest możliwość swobodnego korzystania z publicznej przestrzeni. Podlega ona w coraz większym zakresie kontroli i nadzorowi. Wstęp przysługuje posiadającym odpowiednie uprawnienia lub określone kompetencje. Terytorium staje się towarem. Zanim jednak proces zawłaszczania zostanie definitywnie zakończony a miejsce uzyska nowy, wyższy status, najczęściej ulega degradacji. Następuje okres przejściowy. Utrwalone w świadomości społecznej mieszkańców wartości symboliczne, przypisywane określonej przestrzeni, ulegają rozpadowi. Pojawiają się nowi użytkownicy o odmiennej kompetencji kulturowej. Najczęściej są to osoby w jakiś sposób wykluczone. Tworzą szczególne związki i w swoisty sposób wykorzystują przestrzeń, na przykład jako: „napowietrzne wspólnoty alkoholowe”. „Miejsce zamienia się w otchłań, nie-miejsce, niedające się włączyć do żadnej sieci miejsc, wymyka się dostępowi i tym samym wykazuje radykalną niedostępność”. Choć niewiele tam było, otacza je zła sława.

Radykalne wizje rewitalizacji, roztaczane przez deweloperów, odczytywane są jak proroctwa wybawienia. Bez liczenia się z rzeczywistymi potrzebami lokalnej wspólnoty powstają egzotyczne, wyizolowane enklawy. W przyszłości będą one najczęściej zamknięte dla okolicznych mieszkańców.

Skromny zbiór fotografii nie jest w stanie przeciwstawić się panującym powszechnie poglądom i powtarzanym jak mantra dogmatom modernizacyjnym, które w szczególny sposób traktują wartości kulturowe o nie ugruntowanym jeszcze dostatecznie statusie. Należy jednak wszelkimi możliwymi środkami upominać się o możliwość publicznej debaty nad jakością wspólnej przestrzeni. Czynniki ekonomiczne nie mogą tu być podstawową, a często jedyną, podnoszoną kwestią.

Fotograficzny dokument. Wąska szczelina pomiędzy dosłownością mechanicznego zapisu a egotyczną chęcią uobecnienia siebie w obrazie. Wyzwanie. Tym większa radość, kiedy uda się odnaleźć to jedyne miejsce zespolenia świata i jego obrazu. Odsłoni się istota. Przewaga prawdy nad sztuką. Magiczna identyfikacja obrazu z przedstawianą przezeń rzeczą, przekonuje o jego realnej sprawczej sile.⁸ Zwyczajne miejsca, banalne obiekty wyrwane z miejskiego chaosu, objawiają się jako surrealistyczne artefakty, monstra. Panoptikum typowych osobliwości, cel codziennych wędrówek przez labirynt dziwactw i kuriozów do kresu obrazu, do granicy Poznania.

Bogusław Biegowski, listopad 2007 r.

SPIS FOTOGRAFII:

1. Elewator w Czerwonaku. 1 lipca 2004 r.
2. Stadion Warty. ul. Droga Dębińska, 10 czerwca 2003 r.
3. Parking przed stadionem Warty, ul. Droga Dębińska, 10 czerwca 2003 r.
4. Osiedle Kosmonautów, 28 listopada 2006 r.
5. Ul. Polska. 26 marca 2006 r.
6. Ul. Ugory. 28 grudnia 2005 r.
7. Ul. Wolnica róg ul. Działowej, 5 kwietnia 2000 r.
8. narożnik ul. Roosevelta i Bukowskiej, 14 maja 2003 r.
9. Cytadela. 24 kwietnia 2004r.
10. Ul. Lutycka. 6 kwietnia 2006r.
11. Glorietta Mielochów, Biała Góra, 4 lutego 2002 r.
12. Zbiornik gazu, ŁOŚ, ul. Serbska, 10 listopada 2006 r.
13. Ul. Główna, 13 czerwca 2005 r.
14. Ul. Wilczak, 10 lipca 2006 r.
15. Rzeźnia, ul. Garbary, 23 maja 2004 r.
16. Ul. Bóznica/a . 28 kwietnia 2006 r.
17. narożnik ul. Grunwaldzkiej i Bukowskiej, 16 kwietnia 2006 r.
18. Ul. Mickiewicza, 10 lipca 2006 r.
19. Ul. Robocza, 15 kwietnia 2003 r.
20. Ul. Katowicka, 24 września 2004 r.
21. Stary stadion KKS Lech, ul. 28 Czerwca 1956 r. 29 kwietnia 2003 r.
22. Zakłady Tytoniowe, ul. Wojskowa, 18 września 2004 r.
23. Ul. Staszica, 11 kwietnia 2005 r.
24. Ul. Lutycka nr 122, 18 czerwca 2007 r.
25. Ul. Żytnia u wylotu ul. Kłosowej, 4 czerwca 2007 r.
26. Ul. Bukowska róg ul. Roosevelta, 7 maja 2006 r.
27. Ul. Wilczy Młyn, 18 stycznia 2007 r.
28. Ul. Grobla nr 19, 28 czerwca 2005 r.
29. Drewbud, ul. Naramowicka róg ul. Serbskiej, 17 marca 2007 r.
30. Drewbud, ul. Naramowicka róg ul. Serbskiej, 11 lutego 2006 r.
31. Ul. Garbary, 24 września 2004 r.
32. Hommage a' Edward Hartwig - „Las Meninas”, ul. Żydowska, 30 października 2004 r.